

ИНТЕЛЕКТУАЛНА СОБСТВЕНОСТ НА ФОКУС

$$\frac{(k+1)! \cdot (n-k)!}{(n+1)!} + \frac{(k+1)! \cdot (n-k)!}{(n+1)!} \cdot \frac{u_1^2}{2} + \dots$$
$$K = 1 - \sum_{n=1}^{\infty} \frac{1}{(2n-1)^5}$$

ИЗКУСТВЕН ИНТЕЛЕКТ

Какво общо има изкуственият интелект с изкуството?

Идеята за изкуствен интелект има много амбициозна цел: *да разгадае начина, по който работи човешката когнитивна система и да го възпроизведе така, че да получи съпоставими процеси за вземане на решения.*

През последните няколко години благодарение на съчетанието на голяма изчислителна мощ, все по-голям брой масиви от данни и

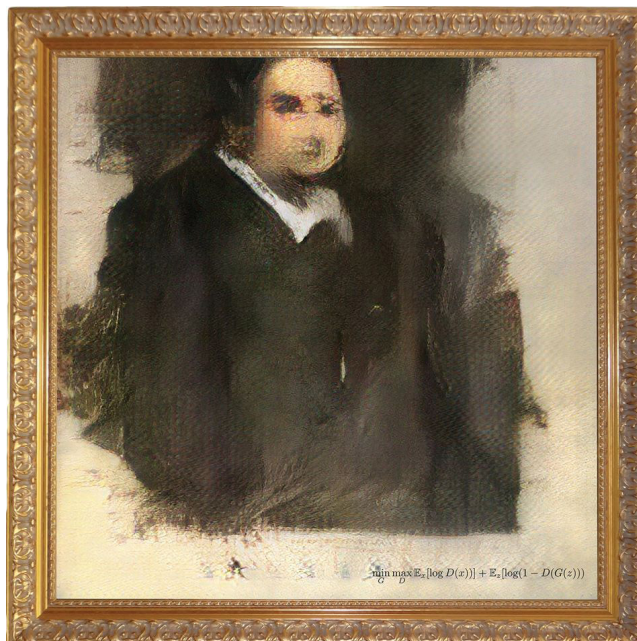
мощни алгоритми изкуственият интелект навлезе в нова ера. Гигантът Гугъл дори започна финансирането на програма, която ще може да пише новинарски статии.

Компанията Deep Mind, собственост отново на Гугъл, притежава софтуер, способен да генерира музика от прослушване на записи. През 2016 г. група музеи и изследователи в Холандия представиха портрет с името „Следващият Рембранг“. Това е компютърно генерирана творба, създадена посредством анализ на голям брой произведения на великия

художник от 17-ти век. Кратък роман, написан от японска компютърна програма, достигна втория кръг на национална литературна награда. Има проекти и за компютърно писане на поезия, редактиране на фотографии и дори композиране на мюзикъл.

Творците-роботи отгавна участват в различни видове творческа дейност. Още от 1970-те компютри създават все още груби артистични произведения и тези усилия продължават до днес. Повечето компютърно генерирани произведения разчитат предимно на творческия принос на разработчиците, докато машината е в най-добрия случай инструмент, силно наподобяващ четка или платно. Технологичната революция обаче ни кара да преосмислим взаимодействието между компютъра и творческия процес.

В основата на тази революция стои бързото развитие на софтуера за машинно обучение, елемент на изкуствения интелект, който произвежда автономни системи, способни да учат без да са специално програмирани от човек. Програмата разполага с вграден алгоритъм за учене от въведените данни, за собствено развитие и вземане на решения, които могат да бъдат насочени или независими. Когато се приложат към художествени, музикални и литературни творби, алгоритмите всъщност се учат от онова, което са въвели програмистите. В резултат те генерират нова творба, като вземат независими решения през целия процес. И докато програмистите задават параметри, самата творба се създава от компютърната програма – наричана неутрална мрежа – в процес, който е подобен на човешкия мисловен процес.

снимка: © www.theartnewspaper.com

Най-скорошният пример за изкуство, генерирано изцяло от алгоритъм, е картината “Портрет на Едмонд Белами”, която миналата година беше продадена на търг в САЩ за впечатляващите \$432,000.

Има ли основания за присъждане на авторски права?

За да бъде едно произведение обект на авторски права, то трябва преди всичко да бъде „оригинално“. Законът в различните държави обаче не влага едно и също значение в този термин и възприема разнообразни подходи спрямо степента на оригиналност, необходима на едно произведение, за да бъде обект на авторски права.

Собствеността на авторското право при компютърно генерирани творби не беше разисквана до неотдавна, защото програмата е просто средство, подпомагащо творческия процес. Творбите подлежат на авторска защита, ако са оригинални, като повечето дефиниции за оригиналност

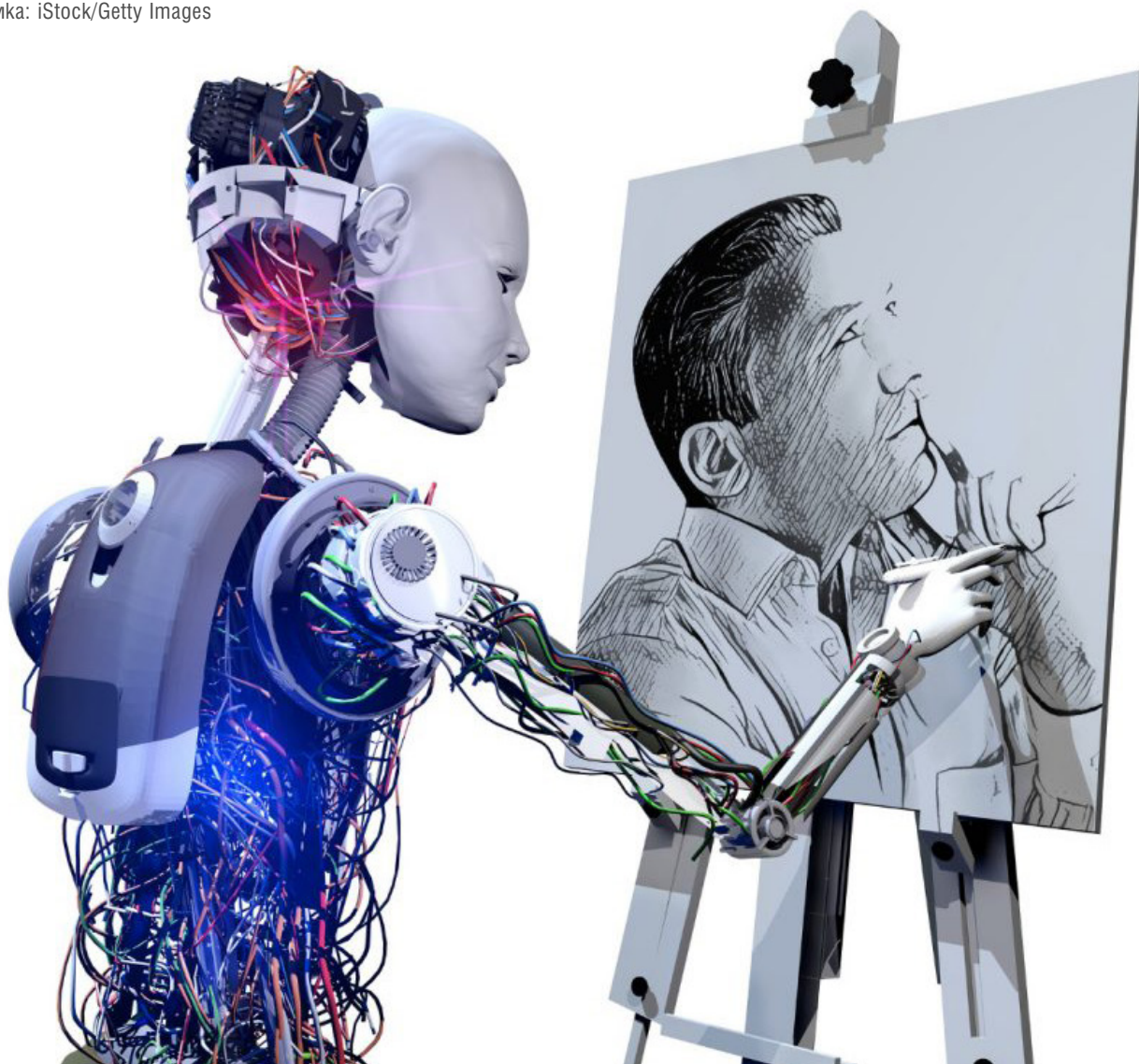
изискват авторът да е човек. Юрисдикциите преобладаващо постановяват, че единствено творба, създадена от човек, може да получи авторска защита. Но с най-новото развитие на изкуствения интелект програмата вече не е просто средство. Тя на практика взема много от решенията в творческия процес без човешка намеса.

Когато едно произведение се генерира изцяло от изкуствен интелект (AI), той може да се обучава сам от големи бази данни и да достигне до непредвидени от програмистите резултати. В този случай критерият за оригиналност трудно може да бъде изпълнен поради липсата на човешка интелектуална дейност в процеса на създаване. Креативността на творбата не произтича от човешкия замисъл, а от начина на действие и учене на изкуствения интелект.

Лидер в признаването на права на AI е Великобритания. По смисъла на нейния закон за авторско право, автор на компютърно генерирано съдържание е „човекът, извършил необходимите приготовления за създаването на творбата“. Подобни разпоредби са приети и в други държави от Британската общност. Според тези закони автор на компютърно генерирано произведение е човекът, направил неговото създаване възможно. По този начин се преодолява изискването за оригиналност.

В останалите държави, включително в европейското право, няма специална законодателна уредба. Към произведенията на алгоритми се прилагат общите правила и изискването за оригиналност е валидно.

снимка: iStock/Getty Images

снимка: Pixabay

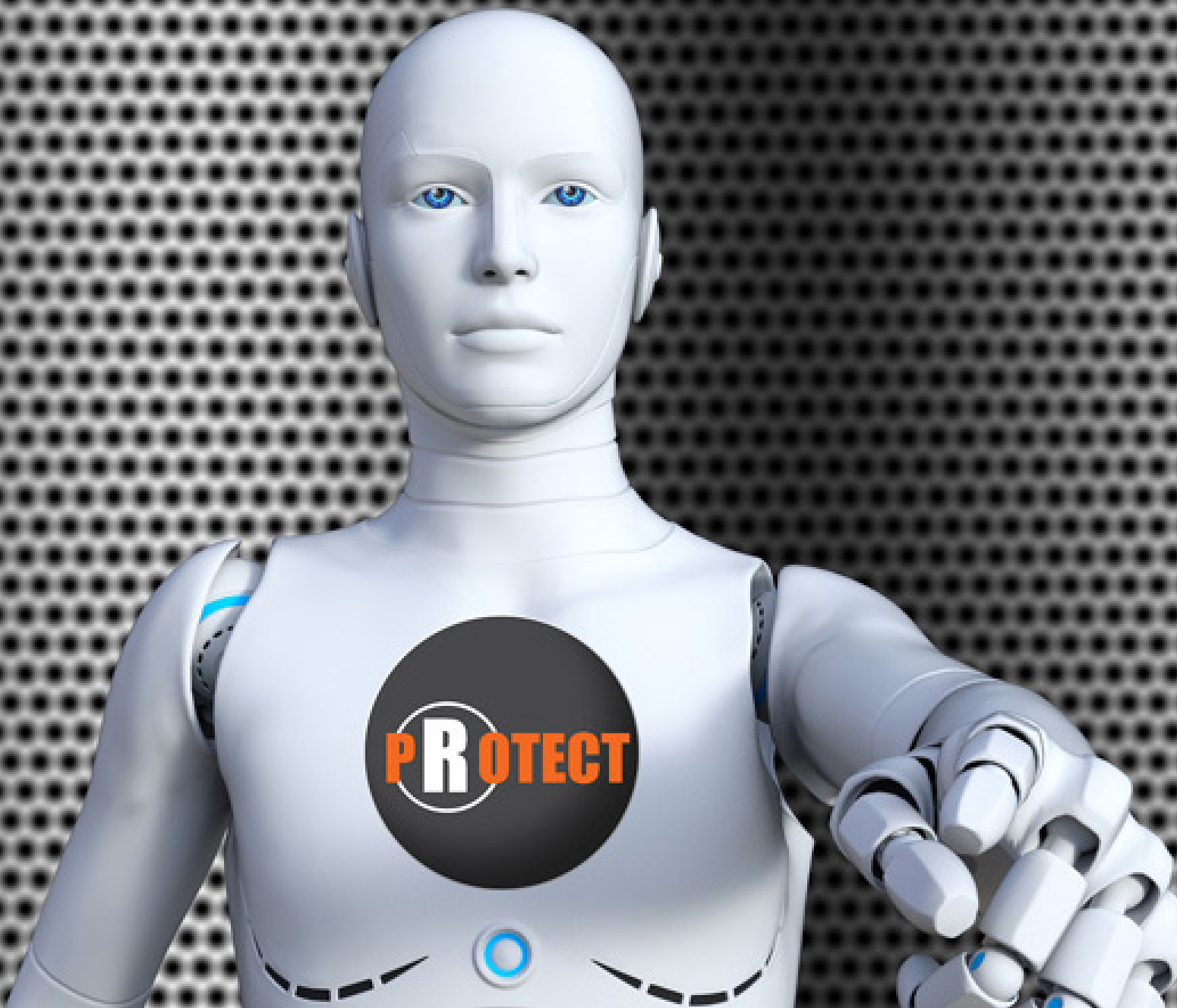
Какви са последствията за индустрията?

Музикалните и журналистическите произведения на AI не могат теоретично да бъдат считани за авторски в по-голямата част от света, защото не са създадени от човек. Така те могат да бъдат използвани от всеки и това е лоша новина за компаниите, които ги продават. Начинът, по който законът третира новото творчество на машините, може да има сериозни търговски последствия. Представете си само как гадена компания инвестира милиони в система за компютърно създаване на музика за видео игри, само за да открие, че музиката не е защитена от закона и всеки може да я използва без заплащане.

Какво е бъдещето?

Макар да е трудно да се прецени какво точно би било въздействието на AI върху творческата икономика, липсата на авторска защита със сигурност ще има възпиращ ефект върху инвестициите в автоматизирани системи. Има два начина, по които законът за авторското право може да се справи с произведения, при които човешката намеса е минимална или отсъства – или да откаже защита на произведения, генерирани от компютър, или да присъди авторство на създателя на програмата.

Ако всички творби, генерирани от изкуствен интелект, бъдат изключени от правото на авторска защита, системата за защита ще се възприема като инструмент за насърчаване на достойнството на човешкото творение и поставянето му по-високо от творчеството на машините. Ако на тези творби бъде присъдена авторска защита, тя ще изглежда като инструмент за осигуряване на достъп до възможно най-голям брой творчески продукти на потребителите и изравняване на ценността на човешката и изкуствената креативност.

Статията е част от кампания „**IP: Why Should I be Bothered?**“

Кампанията разяснява стойността на интелектуалната собственост. Интелектуалната собственост са правата, които защитават творчеството. Тази кампания се стреми да включи младите хора в усилията за спазване на правата на творците и така да подкрепи творението.

<http://ipwhy.europe.bg>

*Кампанията се осъществява с подкрепата на
Службата на Европейския съюз за интелектуална собственост (EUIPO) и Ideas Powered*

Supported by:

